Nr 1801

av fru Nilsson i Kristianstad och fru Olsson i Helsingborg i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:109 om den framtida organisationen av växtskyddsverksamheten.

I Kungl. Maj:ts proposition 1974:109 läggs fram förslag om den framtida växtskyddsverksamheten. Till grund för propositionen ligger betänkandet Den framtida växtskyddsverksamheten, avgivet av utredningen om kontrollanstalterna på jordbrukets område (Ds Jo 1973:5). Utredningen uttalar den bestämda åsikten att den statliga växtskyddsverksamheten är klart samhällsekonomiskt motiverad. Man säger vidare att ökade växtskyddsinsatser betalar sig. Vi instämmer helt i denna uppfattning.

Vi vill också understryka att detta påstående gäller för insatser på samtliga områden inom växtskyddsverksamheten. De mest omedelbara vinsterna av en ökad växtskyddsinsats erhålls dock genom en utökad och förbättrad rådgivnings- och upplysningsverksamhet.

En effektiviserad, ökad information till odlarna när det gäller skadegörarna, sjukdomssymtom, val av bekämpningssätt, tidpunkt, teknik m. m. skulle omedelbart nedbringa de skördeförluster som nu orsakas av skadegörare. Framför allt gäller detta på trädgårdsområdet med dess många växtslag och därmed också rikliga och varierande förekomst av skadegörare. Vi anser att informationen och rådgivningen på trädgårdsområdet i dag är klart underdimensionerade. Till väsentlig del ombesörjs nu växtskyddsrådgivningen och informationen till jordbruk och trädgårdsodling av lantbrukskonsulenterna vid respektive lantbruksnämnder. Enligt utredningens och propositionens förslag skall denna uppgift för konsulenterna utvidgas så att lantbruksnämnden blir den primära instansen för rådgivningen. Detta anser vi välmotiverat mot bakgrund av att konsulenterna redan nu svarar för en stor del av denna rådgivning men också mot bakgrund av att växtskyddsrådgivningen är så intimt förknippad med odlingstekniken. Konsulenterna på speciellt trädgårdsområdet är emellertid i dag hårt belastade och nödgas arbeta över ett kunskapsmässigt mycket stort fält. Den föreslagna utvidgningen av konsulenternas arbetsuppgifter kan därför få en menlig inverkan på rådgivningsarbetet i dess helhet. En förutsättning för att förslaget skall kunna realiseras utan denna negativa inverkan på rådgivningsarbetet är därför att ett tillräckligt resursstarkt serviceorgan inrättas för att understödja konsulenterna i deras arbete. Utredningen liksom departementschefen förslår också att serviceenheter inrättas i Ultuna och Alnarp.

De resurser i form av personal som genom utredningsförslaget tillförs serviceenheterna är emellertid alldeles för *begränsade* och står på intet sätt

i rimlig proportion till det behov av expert- och servicehjälp som kommer att finnas här. Departementschefen tar inte ställning till frågan om nya tjänster och övriga resursförstärkningar i detta sammanhang.

För att underlätta och förbättra växtskyddsrådgivningen vid lantbruksnämnderna måste konsulenterna kunna påräkna hjälp med svårare diagnostiseringsarbeten. Detta kräver tillgång på avancerad laboratorieutrustning, tillgång till växthus m. m., vilket inte finns vid lantbruksnämnderna. Det blir dessutom aktuellt med hjälp med undersökningar och utredningar om sjukdomsbilder och sjukdomsorsaker, litteraturstudier m. m. Enligt utredningens förslag skall vid både Ultuna och Alnarp finnas två kvalificerade handläggare, vilka skall svara för servicen inom såväl trädgårdsområdet som jordbruksområdet. För personalen vid Alnarp torde det vara en orimlighet att begära att denna skall kunna betjäna såväl trädgårdsodlingen som jordbruket. Trädgårdsodlingen omfattar i dag ett mycket stort antal kulturer inom grenarna fruktodling, bärodling, köksväxtodling, blomsterodling samt plantskoleskötsel. Flera av dessa grenar är dessutom uppdelade på odling under glas och odling på friland. Inom varje gren och för varje kulturslag existerar ett stort antal skadegörare, och det är en omöjlighet för de två föreslagna handläggarna att kunna omfatta såväl trädgårdsodlingens som jordbrukets problem. En jämförelse med organisationen i nuläget ger också vid handen att en minskning av resurserna på trädgårdsområdet följer av utredningens förslag.

Arbetsuppgifterna beträffande rådgivningen från Åkarpsfilialen är nu fördelade så, att av de fyra befattningshavare som är engagerade i rådgivningsverksamheten handhar en den zoologiska och en den botaniska sidan av jordbruksområdet vid sidan om en del försöksverksamhet. (Befattningshavaren på den zoologiska sidan innehar tjänsten för prognosundersökningar, en viktig och oumbärlig del av växtskyddsverksamheten.) En befattningshavare ägnar sig åt växtskyddsproblemen i frukt- och bärodling samt köksväxter på friland och en åt problemen i odling under glas (köksväxter, snittblommor, krukväxter). Befattningshavarna är således specialiserade på vissa slag av kulturer.

Utredningens förslag kommer att medföra en mycket stor arbetsbelastning, och den i många fall nödvändiga undersöknings- och testningsverksamheten samt den viktiga kontakt med odlarna, som besök ute i odlingarna utgör, kommer inte alls eller endast i mycket begränsad omfattning att kunna genomföras.

Den föreslagna organisationen vid serviceenheten i Alnarp kommer således att innebära en påtaglig försämring av den direkta rådgivningen åt odlarna, särskilt på trädgårdssidan.

Man måste i direkt samband med rådgivningsarbetet göra speciella analyser, undersökningar och försök betydligt oftare vid sjukdomar och skador på trädgårdsväxter än när det gäller lantbruksväxter. Trädgårdsodlingen är mycket mer mångfasetterad än odlingen av lantbruksväxter och sjukdo-

marna och de fysiogena skadorna betydligt fler. Det är i de flesta fall absolut nödvändigt att fastställa *skadornas verkliga orsak*. Det är t. ex. inte tillräckligt att bara konstatera att ett växtparti har angripits av svamp, utan man måste även kunna fastställa vilken svampsjukdom det är frågan om för att kunna ge riktiga bekämpnings- eller andra rekommendationer — detta speciellt som det kommer fram alltmer specifikt verkande bekämpningsmedel (som således inte har någon bred verkan mot svampsjukdomar eller skadedjur).

Vidare måste det på upplysningssidan utföras speciella undersökningar, som rör fysiogent skadade växter för att fastställa skadeorsaken (t. ex. transportskada, felaktig temperaturbehandling, gasskador osv.), utföras besiktningar och utfärdas intyg.

Sammanfattningsvis vill vi framhålla

att den föreslagna nya serviceenheten vid Alnarp, jämfört med nuläget, blir underbemannad och får sämre möjligheter till direkt rådgivning åt odlarna,

att det inte är realistiskt att påräkna någon hjälp från försöksavdelningarna i större utsträckning för utredning av svårare problem, som aktualiseras via serviceenheten och att serviceenheten därför själv måste ha personal och resurser för mindre utredningar, testningar och småförsök,

att konsulenterna vid lantbruksnämnderna i de sydliga länen redan har en omfattande växtskyddsrådgivning på sitt program och att de, trots detta, anlitar växtskyddets upplysningsavdelning i stor utsträckning, varvid det i regel gäller problem av mer speciell natur, som de inte själva har möjlighet att klara av,

att en följd av den föreslagna organisationen vid serviceenheten i Alnarp bl. a. blir att det inte som nu kommer att finnas någon som kan ägna sig åt *enbart* växthusodlingens problem.

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att en befattning för handläggning av speciella trädgårdsfrågor inrättas vid serviceenheten inom den framtida växtskyddsorganisationen i Alnarp.

Stockholm den 24 april 1974

ANNA-LISA NILSSON (c)
i Kristianstad

ALMA OLSSON (c)
i Helsingborg